

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA A ADORACIÓN MOZAS, PRESIDENTA DE CIRIEC-ESPANYA I VICEPRESIDENTA DEL CIRIEC-INTERNACIONAL

Adoración Mozas (Torredelcampo, Jaén, 1968), catedràtica d'Universitat de l'Àrea d'Organització d'Empreses i Premi Extraordinari de Doctorat per la Universitat de Jaén, ha complit ja el seu cinqué any de presidenta de CIRIEC-Espanya i des d'enguany també és vicepresidenta del CIRIEC-Internacional. Són més de 25 anys dedicats a l'estudi de l'economia social i el cooperativisme, que li han permés participar en 58 projectes d'investigació i/o contractes OTRI. En el seu haver té 19 llibres, 41 capítols de llibre, 81 articles científics i ha realitzat 5 estades en centres estrangers. Ha aconseguit 12 premis d'investigació i 1 de docència. Ha sigut Vicerectora d'Estudiants i Inserció Laboral i Directora de la OTRI de la Universitat de Jaén, és Vocal "Experta" en el Consell per al Foment de l'Economia Social i Medalla d'Or de la Vila de Torredelcampo, el seu poble.

“CIRIEC-Espanya ha aconseguit unificar l'acció i l'esforç dels investigadors en Economia Social a Espanya i a l'estranger, principalment a Iberoamèrica. Aqueixa integració ha sigut possible ja que des del CIRIEC-Espanya s'han posat les bases metodològiques per a analitzar de la mateixa forma l'Economia Social, de manera que els resultats siguen comparables”.

-Estimada Adoración, enhorabona per la seua trajectòria al capdavant de CIRIEC-Espanya. Són cinc anys ja de presidenta, en els quals l'associació de vocació científica ha fet un salt quantitatiu i qualitatiu important en la investigació, difusió i transferència de coneixement sobre el cooperativisme i l'economia social. En aquests cinc anys quin diria vosté que ha sigut la fita principal aconseguida per CIRIEC-Espanya?

-CIRIEC-Espanya ha aconseguit unificar l'acció i l'esforç dels investigadors en Economia Social a Espanya i a l'estranger, principalment a Iberoamèrica. Aquesta integració ha sigut possible ja que des del CIRIEC-Espanya s'han posat les bases metodològiques per a analitzar de la mateixa forma l'Economia Social, de manera que els resultats siguen comparables. Per això, ara els esforços de visibilització de l'ES han augmentat, estem coordinats i tots actuem en les nostres investigacions amb els mateixos principis. Darrere hi ha molta faena que ha repercutit definitivament en aquesta realitat, com el projecte del Directori d'Investigadors en Economia Social, les activitats de la Setmana Universitària de l'ES, l'Informe 2022 sobre la Formació Universitària en ES, o l'Informe 'l'Economia Social a Espanya en Xifres', que es presentarà pròximament en format de llibre.

Però totes les nostres actuacions es potenciaran encara més amb el projecte estrella que va presentar CIRIEC-Espanya a Santiago de Compostel·la: el Portal Estadístic de l'Economia Social CIRIECSTAT. Aquest projecte necessitarà encara més coordinació, més col·laboracions i estem segurs que suposarà un extraordinari salt quantitatiu i qualitatiu, no sols per a la investigació en ES, sinó per a la presa de decisions tant en les entitats de ES, com en les estructures responsables de l'ES dels diferents Governos.

-Vosté va ser elegida presidenta de CIRIEC-Espanya al juny de 2017 a València. Ja nou anys abans, en 2008, va ser vosté comissària del 27é Congrés Internacional del CIRIEC, celebrat a Sevilla amb la participació de 1.000 investigadors de tot el món, entre ells el Premi Nobel Joseph Stiglitz. Enguany CIRIEC-Espanya ha tornat a organitzar un congrés internacional, el 33é del CIRIEC, en aquest cas a València, amb participants de la talla de Paul Krugman, també Premi Nobel, i Mariana Mazzucato, quines conclusions ha extret vosté d'aquest nou congrés?

-La principal conclusió que he extret del congrés és que molts investigadors, sense ser investigadors específicament de l'Economia Social, disserten usant terminologies que s'assemblen o són, de per si mateix, Economia Social, com per exemple el concepte de be comú. Això ens portaria a pensar que alguna cosa s'està fent bé des dels acadèmics que liderem aquestes investigacions. A més, personalitats com Mariana Mazzucato, va indicar “no hi ha cap model millor que el cooperativisme per a encarar els canvis necessaris en la manera de fer economia, no és perfecte, però és un gran exemple” i va acabar la seua conferència indicant que “l'economia social no és una altra part de l'economia, sinó que és la forma en la qual s'ha de fer economia, perquè hi haja col·laboració entre les organitzacions i perquè no es pense només en el 10% de la població”.

Per la seua part, Paul Krugman també va advertir en la seua conferència que l'economia social ajuda a evitar que la gent es quede arrere, amb exemples com el cooperativisme d'habitatge, agrari o de crèdit, les associacions del tercer sector o els sindicats, l'acció dels quals és fonamental també per a un repartiment més just de la riquesa.

Els investigadors en Economia Social i el sector hem de sentir-nos orgullosos, ja que estem rebent un reconeixement a la labor realitzada.

“Els esforços de visibilització de l'Economia Social des de CIRIEC-Espanya han augmentat, estem coordinats i tots actuem en les nostres investigacions amb els mateixos principis. Darrere hi ha molta faena que ha repercutit definitivament en aquesta realitat”.

“Les revistes del CIRIEC-Espanya, any rere any, estan més ben posicionades en els rànquings internacionals. Darrere d'aquest èxit hi ha una gran labor callada i constant dels equips de direcció de les dues revistes, que s'ha basat en estratègies d'actuació, i als quals agraïsc infinitament la seua labor altruista”.

-Una dels senyals d'identitat de CIRIEC-Espanya més reconeguda són les seues revistes científiques, la d'Economia i la Jurídica, les dues amb més de 30 anys de trajectòria. Quin significat té aquestes dues col·leccions i la seua evolució per a CIRIEC-Espanya i els seus socis?

-Els investigadors necessitem fer una carrera en la universitat que és llarga i cada vegada més complicada. Les revistes del CIRIEC-Espanya, any rere any, estan més ben posicionades en els rànquings internacionals i de fet estem rebent reconeixements. També darrere d'aquest èxit hi ha una gran labor callada i constant dels equips de direcció de les dues revistes que s'han basat en estratègies d'actuació, i als quals agraïsc infinitament la seua labor altruista. Els investigadors ens beneficiem del posicionament de les revistes, ja que si publiquem en elles aconseguim mèrits que ens ajuden a promocionar.

-CIRIEC-Espanya, crec que ja des de mitjan anys 90, va descobrir la importància d'internet per a la difusió dels seus treballs en diferents àmbits. Va ser quan es van llançar els observatoris d'Economia Social, primer el valencià Observales amb la col·laboració del IUDESCOOP-, després l'Observatori Espanyol de l'Economia Social, seguidament

l'iberoamericà OIBESCOOP i, finalment, el butlletí europeu 'Social Economy News'. En la seua opinió quin ha sigut la principal aportació d'aquests observatoris i com haurien d'evolucionar en el futur?

-La possibilitat de ser més visibles, de poder llançar les investigacions i els nostres resultats a tothom. Ha contribuït en gran manera les decisions d'usar diverses llengües en alguns butlletins fins i tot en articles de les pròpies revistes. La visibilitat mundial passa no sols per fer un treball de qualitat, sinó també per usar idiomes amb els quals arribar a més públic objectiu i aqueix és el secret d'aquest èxit.

-Recentment, CIRIEC-Espanya ha estrenat el Portal Estadístic de l'Economia Social CIRIECSTAT. En efecte, la disponibilitat d'estadístiques fiables i comparables és una demanda tant del propi sector de l'economia social a Espanya i a nivell internacional, com de les administracions públiques i institucions europees i globals per què pot ser tan útil el nou CIRIECSTAT?

-Per a adoptar decisions i per a investigar es necessita informació de qualitat. Actualment falten estadístiques actualitzades i que usen metodologies uniformes perquè puguin ser comparables. Des del

CIRIEC-Espanya ens hem proposat crear aquesta eina que actualment és un repositori, però que serà una base de dades. Hem creat l'eina, s'està dissenyant la base i estem acumulant els compromisos de les entitats governamentals, però també es requereix el compromís d'altres organismes com l'INE, l'Agència Tributària, etc. Estic segura que amb les persones que dirigeixen aquest portal aconseguirem el nostre objectiu, que segur serà replicat en altres països i regions.

-CIRIEC-Espanya té la seua seu des de fa més de 30 anys en la Facultat d'Economia de la Universitat de València, universitat on des de fa ja 20 anys existeix el IUDESCOOP. Què opina vosté sobre l'activitat del IUDESCOOP i quina relació existeix entre el IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya?

-La veritat és que és difícil separar l'activitat del IUDESCOOP i del CIRIEC-Espanya perquè estan molt entremesclades. La majoria de les activitats es fan conjuntament i quan es fan de manera separada, en aqueixes activitats participem membres dels dos organismes. Per exemple, jo soc directora de tesis doctorals del màster de Economia Social que té el IUDESCOOP de la Universitat de València, no per ser presidenta del CIRIEC, sinó per ser investigadora. M'alegra que

la intercooperació, com un dels valors de l'ES i del cooperativisme, la portem a les nostres institucions també.

-Els investigadors, com vosté diu, semblen cada vegada més integrats en xarxes que, com la de CIRIEC i la seua Xarxa ENUIES, d'Instituts i Centres Universitaris d'Investigació en Economia Social, reuneixen centenars de persones, tal com està reflectit en el Directori d'Investigadors de CIRIEC-Espanya. Què opina vosté del col·lectiu acadèmic d'experts en economia social?

-Els investigadors en ES cada vegada som més, com ho demostra que el directori en poc més de 2 anys ha crescut en quasi 200 persones i, a més, tenim un gran camp de treball. Així mateix, a la Comunitat Valenciana, on la presència de l'Economia Social està molt estesa i té sòlides institucions de representació, crec que els investigadors podem aportar més. Estic segura que en aquesta terra el CIRIEC és considerat com el departament de R+D+i de l'Economia social valenciana per la quantitat de col·laboracions que fem. També estic segura que aqueixa relació anirà a més, ja que les sinergies ens beneficien tots.

-Des de les universitats s'està duent a terme un esforç també per incloure l'economia social en diferents currículums i com a formació específica. Hi ha exemples notables com el propi de la Universitat de València. Creu vosté que l'economia social està prou present en les universitats i en els diferents nivells d'educació obligatòria?

-La veritat és que no. Però tenim oportunitats que no cal deixar escapar. Un exemple és la nova funció que la nova llei d'universitats, ara en tràmit parlamentari, concerneix a les universitats. En el seu article 2 indica que "Són funcions de les universitats... e) La contribució al benestar social, al progrés econòmic i a la cohesió de la societat i de l'entorn territorial en què estiguen inserides, a través de la formació, la investigació, la transferència i intercanvi del coneixement i la cultura de l'emprenedoria, tant individual com col·lectiva, a partir de fórmules societàries convencionals o d'economia social". Per primera vegada se li atorga aquesta funció. Tant de bo siga un exemple per a la resta de nivells educatius.

El que CIRIEC-Espanya té clar és que està per a ajudar. Ens hem posat ja disposició de la CRUE (Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles) per a ajudar a implantar aquesta nova funció de les universitats.

-En aquests moments, senyora Mozas, es troba vosté en una circumstància molt especial, ja que s'ha presentat com a candidata a les eleccions al rectorat de la Universitat de Jaén, d'on és professora, per a això li transmetem els nostres millors desitjos. Per què ha decidit fer aquest salt i, de ser triada, quins plans per a l'economia social tindria vosté com a rectora en la universitat?

-Aquesta pregunta és fàcil de contestar. La gestió universitària m'ha acompanyat al llarg de la meua carrera acadèmica. Als 15 dies d'entrar com a professora en la Universitat em van nomenar secretària del departament. Després vaig exercir altres càrrecs com a Vicedegana, Directora de l'Oficina de Resultats d'Investigació (OTRI), després Vicerectora d'Estudiants i Inserció Laboral, i he compaginat altres càrrecs en altres institucions com CIRIEC. Hauran endevinat que m'encanta la gestió i considere que tinc la formació i l'experiència per a fer el pas, i ho he donat. Tinc molts plans per a la meua universitat, però sens dubte els de l'ES ocuparan un lloc destacat en pro programa.

-Per part seua, l'Economia Social espanyola s'ha distingit en els últims anys per la seua grandària, impuls i bones pràctiques, i també per ostentar molts dels llocs de representació del sector a la Unió Europea, sobretot la presidència de la màxima entitat representativa, Social Economy Europe (SEE). En el context actual, tan complicat, de post-pandèmia i en plena guerra d'Ucraïna, com valora i definiria vosté el paper de les empreses i entitats de l'economia social a Espanya?

-La veritat és que l'Economia Social espanyola destaca extraordinàriament a Europa i en el món. Sens dubte es deu a l'esforç de les institucions representatives i a l'empenyiment de les persones que les lideren. Especialment hi ha una persona que l'ES li deu molt perquè crec que el treball que està realitzant és excepcional i aqueixa persona és Juan Antonio Pedreño. D'altra banda, l'èxit en la consecució d'un PERTE específic multiplicarà l'activitat de l'ES espanyola.

-Tenint en compte la importància que està adquirint l'economia social, creu vosté que les polítiques públiques dirigides al sector són suficients? I quin nivell de satisfacció té vosté amb les polítiques dirigides a la investigació i difusió de l'economia social?

L'Economia Social s'ha vist recolzada per l'aposta del Govern d'Espanya pel PERTE de l'Economia Social i de les cures. El PERTE suposarà una inversió que sens dubte millorarà la posició competitiva de l'ES a Espanya. No obstant això, la investigació en Economia Social no es valora amb els mateixos criteris que altres àrees de coneixement. Per això, li demanem en la nostra visita al Ministre d'Universitats, Joan Subirats, el suport i reconeixement de les nostres investigacions en Economia Social mitjançant la creació d'una línia estratègica o àmbit preferent d'investigació en les Convocatòries Nacionals i Regionals de projectes d'investigació. En aqueixa lluita estem ara i no recularem fins que ho aconseguim. Tenim molts fronts, però afortunadament som molts i estem compromesos.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE TRANSPORTS I SERVEIS DE LA COMUNITAT VALENCIANA (FECOTRANS)

- Seu: Av. Barón de Cárcer, 48, 4C, 46001 Valencia
- Telèfon: 963 94 32 31

- Any de constitució: 1982
- E-mail: info@fecotrans.org

FECOTRANS

FEDERACIÓN DE COOPERATIVAS DE TRANSPORTES

La Federació de Cooperatives de Transports i Serveis de la Comunitat Valenciana (FECOTRANS) agrupa a prop de 40 Cooperatives de Transports que, fins i tot sent molt dinàmiques -no solament pel volum perquè actualment representa a prop de 3.000 socis cooperativistes-, impliquen un activitat molt important dins de l'economia social.

Les Cooperatives de Transports a la Comunitat Valenciana són entitats que compten amb una llarga tradició històrica, que han contribuït a la incorporació de nous professionals al sector, erigint-se en actius de l'economia social de gran rellevància.

Les cooperatives valencianes han demostrat la seua gran capacitat generadora d'activitat com a empresaris del sector, per la qual cosa durant la seua àmplia història han contribuït a la creació de benestar i riquesa per als socis. Les cooperatives s'han convertit en un dels motors principals de subsistència de milers de famílies valencianes i han contribuït a la consolidació del sector del transport. Les cooperatives de transport s'han mostrat eines eficaces de competitivitat i garantia en el transport.

Moltes de les cooperatives de transports daten de finals dels anys 60, i des de la fundació de la primera cooperativa, la majoria han tingut un funcionament idèntic, perquè tots els socis cooperativistes es van unir per a obtindre sinergies positives dins de l'exercici de l'activitat del transport.

Aquesta unió va vindre igualment incentivada per a l'obtenció d'una competitivitat i millors serveis que els propis cooperativistes i el sector demandaven, responenent així, a la societat en general i als clients en particular. Paral·lelament, les mateixes van crear dins del seu entorn cooperatiu departaments de trànsit i càrregues gestionats personalment per les pròpies Cooperatives, si bé els socis, involucrats amb la cooperativa, van entrar en el funcionament de les

mateixes creant un major dinamisme que va provocar fins i tot un tracte personal del propi soci cooperativista en el transport, atorgant si cap una major confiança al propi client.

Els beneficis de la Unió

La creació de la Federació "FECOTRANS" va permetre l'aglutinació de les cooperatives dins del sector, creant centrals de compres que permeten una major competitivitat d'aquestes. Els beneficis que es produeixen per la unió dels socis cooperativistes és enorme, tant en preus com en el que és més important, el servei al client.

La importància del nostre sector en l'economia social ha sigut recollida per les successives Lleis de Cooperatives Valencianes, arribant a regular-se la unitat d'explotació individualitzada de cadascun dels socis respecte a la imputació d'ingressos i despeses, tot això per descomptat sense perdre l'essència del Cooperativisme, que és el rerefons de la relació client soci.

Des de FECOTRANS entenen que s'han realitzat les coses bé i per això ha crescut com a entitat i suficient reconeixement.

FECOTRANS està completament satisfeta que les cooperatives treballen i exercisquen un paper importantíssim dins del sector econòmic del transport, i la prova de la competitivitat ha sigut el seu creixe-

Les Cooperatives de Transports a la Comunitat Valenciana són entitats que compten amb una llarga tradició històrica, que han contribuït a la incorporació de nous professionals al sector, erigint-se en actius de l'economia social de gran rellevància.

ment sempre raonable i moderat amb unes perspectives de creació de riquesa i de satisfacció en el seu treball. Els socis no sols es consideren part del procés econòmic, sinó que es consideren part integrant d'una cooperativa, que amb les seues directrius i serveis en absolut els lleva el seu protagonisme social econòmic.

Des de la Federació, igualment, no s'és aliena als problemes històrics del transport, com ara la falta d'aparcaments. Per a FECOTRANS resulta certament preocupant que en l'actualitat no s'haja aconseguit la possibilitat d'obtenir aparcaments adequats per a la flota. Igualment, els problemes d'infraestructura són motiu de preocupació puix que donar solució als enclavaments puntuals ha de ser una prioritat. Com a exemple, a ningú se li escapa l'accés a Ronda Nord o les necessitats del 'bypass' (autovia de circumval·lació de l'àrea metropolitana de València).

D'altra banda, resulten molt preocupants actualment els costos elevats en tots els sectors, però especialment en el del transport, amb la pujada exponencial del gasoil, la qual cosa ha provocat greus confrontacions derivades de la dificultat de poder exercir un treball digne.

Des de la Federació, com tot el sector, s'ha lluitat per obtenir una retribució del transport que no provoque pèrdues, una retribució digna a un dur treball que implica un gran sacrifici personal i familiar.

José Luis Ayuso, presidente de FECOTRANS.

Un vertader aparell circulatori

La crisi energètica, l'escenari bèl·lic per la guerra d'Ucraïna, la situació generalitzada, no ha impedit que un sector tan important com el transport continue circulant a ple rendiment, si bé ha patit en els últims mesos reivindicacions que han pogut portar al desproveïment d'alguns elements més bàsics.

No obstant això, amb molt d'esforç s'han aconseguit regulacions de suport al sector, que permeten treballar d'una forma digna, ajudes directes en moments importants i bonificacions en el gasoil, sent aquest el cost principal de l'activitat.

El panorama econòmic es presenta complicat i el sector del transport no és alié a les directrius de l'economia. El sector desitja un gir en la tendència econòmica i més incentius.

La Federació de fet, ha participat activament dins del Comité Nacional del Transport a aconseguir una regulació adaptada a les necessitats del sector, participant activament en les relacions amb les diferents Administracions i formant part de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana com a part integrant d'aquesta.

FECOTRANS és de l'opinió que ha d'existir permanentment amb les Administracions una relació que permeta regular i legislar amb sentit comú. Respecte de les relacions amb la resta d'associacions empresarials, advoca perquè sempre existisca una relació cordial. Les cooperatives de transport són instruments que han resultat molt vàlids en l'economia social, pel que en cap moment han de veure's desprotegits ni maltractats.

José Luis Ayuso és el president de FECOTRANS. Segons explica, el sector no pot deixar de ser reivindicatiu. I afirma: "Crec que el sector de l'economia social és en moltes ocasions menysvalorat i sectorialitzat d'una forma injusta. Ací estan els números i suposa un percentatge important en la nostra economia, si bé en moltes ocasions és la gran oblidada i la de l'eterna promesa dels grups des de l'Administració Pública i en la política. L'Administració ha de ser més valenta amb l'economia social i mostrar-li un suport decidit i definitiu. En el nostre sector del transport passa més si cap, perquè no arribem a entendre la falta de tacte que a vegades patim des de la pròpia Administració en temes tan compromesos com el de la creació d'un gasoil professional, o l'atenció a aqueixes infraestructures tan necessàries per al nostre transport. S'ha millorat en moltes coses, però falta molt camí per caminar".

Són històriques les reivindicacions del cooperativisme de transport i es poden resumir en tres bàsiques: la creació d'un gasoil professional amb preus diferenciats que permeten treballar dignament; la regulació específica dels costos del transport, sancionant les pràctiques devaluatòries d'aquest, i la creació d'autèntiques infraestructures com a parquings per als vehicles.

Anys especialment durs

Per a José Luis Ayuso, l'exercici 2021/2022 ha sigut especialment dur. El sector del transport ha hagut de patir, com tots els sectors, els vaivens d'una economia deteriorada per molts factors: pandèmies, guerres, crisis energètiques, etc., que han derivat en una pujada de costos impensable fa tan sols un parell d'anys.

No obstant això, la societat en el seu conjunt ha pogut comprovar que el transport ha continuat sent vital per a aconseguir el proveïment de tota mena de

Tralival, societat cooperativa valenciana, és una de les principals empreses de transport de mercaderies de la Comunitat Valenciana, i la primera cooperativa.

matèries en la nostra indústria, fàbriques, comerços, supermercats etc. tot això malgrat haver de treballar en condicions molt dures.

Ayuso recorda especialment el treball en plena pandèmia, "on el nostre sector va ser considerat, com no podia ser d'una altra forma, essencial, i va haver d'exercir-se en moments en el qual un país sencer estava reclus, sense poder ni tan sols accedir a una àrea de servei per a les necessitats més fonamentals d'un ésser humà. La societat al complet va poder valorar que el sector del transport va ser ací, donant el call com molts altres sectors com el sanitari, però amb un reconeixement a vegades molt més ingrat".

A això li sumem ara una crisi energètica en un entorn bèl·lic, que ha provocat que els costos més essencials i fonamentals del sector es troben encarits "estratosfèricament".

Malgrat tot això, el sector ha continuat donant servei, la qual cosa mereix valorar-se en la seua justa mesura, i des de FECOTRANS continuaran barallant per millorar el sector cooperatiu i el del transport, sent la veu enfront de l'administració de les reivindicacions del sector. Ayuso conclou: "Ens agrada creixer juntament amb les nostres cooperatives creant totes les sinergies necessàries que feren que els joves s'introduïren amb la màxima il·lusió en el nostre sector. Fer-ho atractiu, sens dubte.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

DIVINA SEGUROS: LA MÚTUA ASSEGURADORA DE L'ECONOMIA SOCIAL

- Any de constitució: 1957
- Carrer Xàtiva 23, 46002 - València
- Tel. 963 03 61 00

- Web: <https://www.divinaseguros.com>
- Blog: <https://blog.divinaseguros.com>
- Facebook: <https://www.facebook.com/DivinaPastoraSeguros/>
- Instagram: https://www.instagram.com/divina_seguros/
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/divina-seguros/>

Divina Seguros va nèixer en 1957 per a fer arribar els beneficis de previsió i seguretat a un sector de la societat amb escassa protecció social: les treballadores del servei domèstic, que no disposaven de cobertures i prestacions. Aquest origen social i mutual ha perdurat en l'organització tractant d'oferir a la societat productes asseguradors de preu contingut amb les prestacions precises, sense cobertures addicionals que fan pujar la prima i que a vegades són innecessàries.

Hui dia és una mútua asseguradora, que compta amb més de 90 oficines distribuïdes per tot el país, i més de mig milió d'assegurats. Disposa d'una cartera de productes, caracteritzada per una excel·lent relació preu-cobertura. En aquesta cartera, centrada en les assegurances personals, es dona resposta a totes les necessitats asseguradores que una família moderna pot precisar: Assistència Sanitària, Assistència Veterinària, Hospitalització, Actuacions, Vida, Multirisc de comerç, Pla d'Estalvi Jubilació, Assistència Familiar-Decessos, Accidents Personals, Llar, Carnet per Punts i Defensa Jurídica Familiar.

La previsió i l'ajuda o assistència a favor dels seus associats i dels seus béns és un dels trets essencials de Divina Seguros, tal com es recull en la seua web corporativa (www.divinaseguros.com). A més, els seus valors marquen una clara línia d'actuació i de responsabilitat social, que exigeix que empleats, directius i administradors assumisquen, respecten i s'identifiquen amb aquests valors fonamentals per a aconseguir un desenvolupament i visió empresarial marcats per l'ètica.

La companyia treballa amb l'objectiu de continuar sent una Entitat líder per als seus associats, en continu procés d'innovació i que es distingisca per l'ex-

cel·lent qualitat de serveis i productes per als seus associats, clients i col·laboradors, per donar i oferir oportunitats de desenvolupament professional i personal per als seus empleats i per una contribució positiva i proactiva a la societat.

Recentment, Divina Seguros s'ha transformat en Mútua d'Assegurances, sense que els seus principis fonamentals s'hagen vist alterats, per això manté la seua condició d'empresa d'economia social i sense ànim de lucre. De fet, l'activitat de les asseguradores en general té molt a veure amb el que hui es coneix com a responsabilitat social corporativa, ja que ajuda a pal·liar esdeveniments negatius en la vida de les persones i contribueix d'aquesta manera a la "distribució de la pobresa" mitjançant la mutualització del risc.

En el cas de Divina Seguros, la Responsabilitat Social Corporativa ha anat intrínsecament lligada a l'Entitat des de la seua constitució. Divina Seguros ha impulsat projectes i iniciatives que han contribuït a ajudar als més desfavorits i als col·lectius en risc d'exclusió social.

Així, per exemple, va promoure barris sencers d'habitatge social en els anys seixanta i setanta en diferents punts d'Espanya, ara bé, pel caràcter de mutualitat de previsió social, tenia prohibida la realització

Seu social de Divina Seguros, al carrer Xàtiva de València.

d'accions promocionals, tant sobre la comercialització dels seus productes com de l'Entitat en si.

Cenyint-nos als últims anys, l'asseguradora ha col·laborat amb diferents entitats amb les quals ha desenvolupat les seues polítiques de responsabilitat social en diversos camps: risc d'exclusió social, voluntariat, cultura, malaltia, educació i esport.

Esment a part té la labor exercida durant la pandèmia del coronavirus, que es pot englobar en dos àmbits: externs, en el qual estaria la societat en el seu conjunt i els assegurats de Divina, i intern, en el qual estarien els empleats:

- Per a fer costat als seus assegurats, es van reduir les quotes d'aquells productes que, per la situació de confinament, tenien una probabilitat de sinistre me-

nor. A més, es van assumir majors despeses per proves PCR i internaments per la pandèmia.

- Quant a les accions de Responsabilitat Social Corporativa enfocades a tota la societat, Divina Seguros va distribuir durant la primera onada de la pandèmia, material de protecció per a personal essencial per valor de més de 2 milions d'euros en diferents residències, hospitals i centres de salut, tant públics com privats, de tota Espanya.

Pel que fa al realitzar internament es va instaurar el teletreball, un programa de préstecs per a famílies d'empleats afectades per les conseqüències de la pandèmia amb interessos del 0%, accés gratuït baix petició a llibres i a plataformes televisives i cursos d'anglès, entre altres iniciatives. Dins també de la seua

Composició actual del Consell d'Administració de Divina Pastora Seguros

President: Armando Nieto Ranero

Vicepresident 1er: José Luis Navas García

Vicepresidenta 2a: Rosa Bosch Zuriaga

Vicesecretari: Luis De Bago Ruiz

Consellers: Pedro Jara Lozano, David Rodero Astaburuaga, José Vicente Moreno Márquez

María Carmen Abarca Torralba y Mar Jordana Pérez

Secretari no Conseller: Ignacio López Catalá

política de RSC, i amb l'objectiu de contribuir a millorar la qualitat de vida dels col·lectius més necessitats, Divina Seguros està col·laborant en diverses accions per a tractar d'ajudar a la població ucraïnesa afectada per la invasió russa. Aquestes accions consisteixen a finançar una sèrie d'enviaments amb ajuda humanitària remesos a la frontera polonesa. Així mateix, la companyia ha signat un acord amb la Universitat de València per a finançar les classes d'espanyol per a aquells refugiats arribats a la ciutat de València a conseqüència dels moviments de població produïts per la invasió.

A través d'aquestes accions, s'han emportat fins a Ucraïna més de 120 tones de material i addicionalment, quasi 700 ucraïnesos, en la seua majoria dones, s'han vist beneficiades pels cursos d'espanyol, que pretenen facilitar la seua integració.

“En els seus 65 anys de vida, Divina Seguros sempre ha intentat estar al costat dels que més el necessiten, amb l'objectiu de contribuir a millorar la seua qualitat de vida. És molt gratificant veure que el resultat del treball ben realitzat dia a dia es tradueix en unes xifres que reforcen la nostra solvència i permeten que la nostra Entitat pugui continuar creixent i donant el servei de qualitat que mereixen els nostres assegurats”, assenyala Armando Nieto, president de Divina Seguros.

Aposta pels patrocinis

Divina Seguros va decidir en 2017 apostar pels patrocinis, associats sempre als seus valors, ja que mai els ha entesos com un mer instrument publicitari, sinó com una manera d'aportar valor afegit a la societat i com una eina per a traslladar aquests valors.

En aquest camp i en els últims anys, el seu àmbit d'actuació ha sigut el següent:

- Patrocini cultural. En 2020, Divina Seguros es converteix en patrocinador principal del projecte #vuelvealavida, la finalitat del qual és impulsar l'assistència a esdeveniments culturals després de la pandèmia provocada pel COVID. Aqueix mateix any, i seguint amb el seu compromís amb la cultura, es vincula a l'Acadèmia de les Arts i les Ciències Cinematogràfiques d'Espanya com a patrocinador oficial dels Premis Goya en les seues edicions 35 i 36, col·laboració que renova en 2022 per a dos exercicis més.

- Patrocini esportiu. Actualment és asseguradora oficial de l'ACB, del Circuit de Carreras Populares de la Ciutat de València i patrocinador principal de la Real Federació Espanyola de Gimnàstica. Es tracta d'una

Armando Nieto Ranero, president de Divina Seguros.

estratègia comunicativa d'esports “blancs” (sense virulència competitiva) que, en molts casos, com les carreres i la gimnàstica, transmeten valors associats a la salut, els hàbits saludables, l'esforç i la superació.

- Patrocini educatiu. En aquest àmbit, crea juntament amb ESIC València i la Universitat Miguel Hernández d'Elx, la Càtedra de Pensament Crític Divina Seguros per a fomentar la formació, investigació, desenvolupament i transferència de coneixement per a l'àmbit del pensament crític.

Més de 65 anys generant beneficis

Divina Seguros és una de les entitats més solvents del sector assegurador. L'Entitat, que ha celebrat enguany el seu 65 aniversari, porta generant beneficis de manera ininterrompuda des de la seua constitució.

Va tancar l'any 2021 amb uns beneficis de 20 milions d'euros i amb una tendència creixent en els seus nivells de solvència, amb una suficiència de capital 4,2 vegades el mínim exigít, molt superior a la mitjana del sector. Al tancament de l'exercici, el volum de negoci agregat de l'asseguradora va ascendir a 256,5 milions d'euros i el seu patrimoni net se situava en 314 mili-

ons d'euros, mentre que els actius gestionats van ser de 1.904 milions d'euros.

L'aposta per la innovació tecnològica i la gestió eficient dels recursos són uns altres dels punts distintius de la companyia. En aquest sentit, fa poc la revista especialitzada en assegurances INESE, la va destacar com una de les asseguradores que millor havia controlat les despeses d'administració en 2021.

Divina Seguros porta immersa en una estratègia d'expansió internacional, per la qual és present en diferents països. Una presència en la qual ha tractat de portar a diferents països no sols el seu coneixement assegurador sinó també els seus valors propis de l'economia social. Aquesta translació s'ha realitzat mitjançant la participació accionarial de la mútua per mitjà de la qual trasllada els seus valors i principis independentment de la forma jurídica.

Expansió internacional

Després d'una sèrie d'anys participant activament en diferents fòrums internacionals, en 2012 es va forjar la primera experiència internacional de Divina Seguros a l'Argentina, mitjançant la constitució d'una societat asseguradora participada conjuntament al 50% al costat d'una mutual argentina de salut: Mutual Federada 25 de juny S.P.R (Federada Salut). Aquesta

aliança corporativa ha suposat una fita en la col·laboració internacional entre mutualitats i és un exemple de la internacionalització de l'economia social. L'entitat creada, denominada Federada Seguros, és especialista en assegurances personals (www.federadaseguros.com).

La segona experiència consolidada d'internacionalització s'ha produït a Xile en 2021. En aquest cas, la participació ha sigut coberta al 100% per Divina Seguros, i en funció d'ella la translació de valors i coneixement a l'empresa participada ha sigut directa. La societat creada, denominada també Divina Seguros, és també especialista en assegurances personals (www.divinaseguros.cl) igual que la matriu.

La tercera experiència de Divina Seguros s'ha produït aquest mateix any amb l'arribada a Portugal, mitjançant la figura de la Lliure Prestació de Serveis disponible per mitjà dels tractats de la Unió Europea. Aquesta tercera experiència és un primer pas que, una vegada consolidat, facilitarà l'entrada al país veí amb l'oferta habitual d'assegurances personals.

Al llarg dels més de 65 anys de vida, l'asseguradora ha crescut i progressat, però sense perdre mai la seua essència i sempre amb el focus posat a oferir els millors serveis als seus assegurats. La Responsabilitat Social Corporativa continuarà marcant i guiant el seu treball diari amb el ferm objectiu de revertir a la societat part del que rep d'ella.

Divina Seguros i Universitat de València, junts en suport a les víctimes de la guerra a Ucraïna

Armando Nieto, president de Divina Segurs, i Mavi Mestre, rectora de la Universitat de València, van signar el mes de setembre passat el conveni pel qual renovent la seua col·laboració per a fer costat a les víctimes de la guerra a Ucraïna.

Les accions contemplades consisteixen a oferir serveis de suport a les persones refugiades, la promoció, sensibilització i captació de voluntariat, l'acolliment de persones de la comunitat universitària d'Ucraïna i la captació de fons per a l'ajuda humanitària a través d'ONG.

Cursos d'idiomes en castellà, atenció psicològica, assessorament, assistència, etc. són algunes de les iniciatives que s'estan duent a terme per a facilitar i propiciar la inserció d'aquestes persones en la nostra societat.

XIX CONGRÉS INTERNACIONAL D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL DE CIRIEC-ESPANYA

**TecnoCampus Mataró-Maresme
Mataró (Barcelona), 19 a 21 d'abril de 2023**

**Amb la col·laboració de: Càtedra d'Economia Social del Tecnocampus,
Ajuntament de Mataró, Generalitat de Catalunya, ENUIES, Xarxa d'Economia Soli-
dària (XES), Fundació Roca i Galès, Caixa d'Enginyers, TUSGSAL i Facto Assessors**

Informació sobre el Congrés en:

www.ciriec.es

CIRIEC-Espanya

Universitat de València. Facultat d'Economia.

Av. dels Tarongers s/n. Despacho 2P21, 46022 - Valencia (España)

Tlf: 96 382 84 89